

• T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 8150
Tarih : 16.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih : 17 Temmuz 2020	Esas No: 2/3039

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BÜKLELİ
16 Temmuz 2020
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
16 Temmuz 2020
No: 684588
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 11.03.2020 tarihinde pandemi ilan edilen yeni tip Corona Virüs nedeniyle dünyanın birçok ülkesinde yüz binlerce insan hayatını kaybederken Türkiye’de de beş bini aşkın yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. Covid-19’un Türkiye’de ilk kez Mart ayında görüldüğü Bakanlıkça ifade edilmiş, bu tarih itibarı ile devam eden salgın sürecinde “ Evde Kal” çağrıları yapılmıştır. Ancak “Evde Kal” çağrıları büyük oranda yurttaşımızı kapsamamış, emekçilere ücretli izin hakkı verilmemiş, çalışırken virüsten etkili bir şekilde korunmamış, sokağa çıkma yasağı olan günlerde dahi iş yerleri özel izinlerle faaliyetlerini sürdürmüş, sağlık alanında çalışanlar dahil olmak üzere yeterli ve etkili dezanfektan, kişisel koruyucu donanıma erişememe sorunları yaşanmış, çalışanlar sosyal mesafe kuralı göz ardı edilerek çalıştırılmış, virüs iş yerlerinde yayıldığı gibi evlere de taşınmıştır. Nitekim Covid-19 virüsüyle başarılı mücadele eden ülkelerde zorunlu sektörler dışındaki işletmeler ücretli izine çıkarılarak emekçiler korunmuştur.

Pandeminin kontrol altına alınması sürecinde alınmayan önlemler, virüsün son derece bulaşıcı özelliği olmasının da etkisi ile başta sağlık çalışanları olmak üzere fabrikalarda, işletmelerde ve kamu hizmetlerinde olmak üzere emekçiler işyeri ortamında ve/veya işe bağlı olarak Covid-19’a yakalanırken önemli bölümü ise yaşamlarını yitirmiştir.

Sağlık Bakanlığı’nın verilerine göre 1 Haziran itibarı ile başlayan “normalleşme süreci” sonucu Türkiye’de günlük 1500’ler civarına yükselen vaka sayısı ile 15 Temmuz itibarı ile toplam da 215 bin 940 olmuş, yaşamını yitirenlerin sayısı 5 bin 402’ye yükselmiştir. İŞİG Meclisi’nin Mayıs 2020 İş Cinayetleri Raporu’nda ise, Covid 19 nedeni ile, en az, Mart ayında 14, Nisan ayında 103 ve Mayıs ayında 29 işçi yaşamını yitirdiği yer almaktadır.

Durum böyle iken; Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yürürlükteki yasal düzenlemelere, yönetmeliklere ve Yargıtay’ın benzer durum için aldığı karara aykırılık teşkil eden 07 Mayıs 2020 tarih ve 2020/12 numaralı genelge ile, Covid-19’un iş göremezliğe sebep olan bir

hastalık olduğu ancak iş kazası veya meslek hastalığı olarak sayılmayacağı bildirilmiştir. Genelgeye göre çalışırken işyerinde, fabrikada Covid-19'a yakalanan işçiler için iş kazası veya meslek hastalığı değerlendirmesi yapılmayacak, meslek hastalığı veya iş kazası olarak tanımlanmaması nedeni ile de hastalığa yakalanan işçi, iş kazası geçiren veya meslek hastalıklarına yakalanan işçilerin haklarından yararlanamayacaktır. Covid-19'a yakalanan işçiler ve işçi aileleri doğacak gelir ve tazminat hakkından yoksun bırakılmaktadır. Bu durum emekçinin virüsten gerçek anlamda korunmadığının başka bir göstergesidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda iş kazası; *"İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hale getiren olay"*dır. Aynı yasa meslek hastalığını; *"Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık"* olarak tanımlarken ;

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda da meslek hastalığı tanımı *"Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir."* demektedir. Bu tanımlar, işin yürütümü sırasında Covid-19 yakalanan ya da yaşamını yitiren birinin iş kazası ve meslek hastalığı tanımına girmesi gerektiğini doğrulayan tanımlardır.

Covid-19 hastalığı yürürlükteki iş hukuku bağlamında "zorlayıcı neden" kavramı kapsamına girmektedir. Zorlayıcı neden; işverenin kendi yönetim yükümlülüğünden kaynaklanmayan, önceden öngörülemeyen, bunun sonucu olarak engellenmesine de olanak bulunmayan, geçici olarak çalışma süresinin azaltılması ya da faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması ile sonuçlanan olaylardır. Yargıtay; sel, kar, deprem gibi doğal olaylar nedeniyle ulaşımın kesilmesi, salgın hastalık sonucu karantina uygulanması gibi durumları zorlayıcı neden olarak saymıştır (Yargıtay 9. HD 2016/7175 E. 2016/11446 K.).

Yasalarda yer alan bu tanımlara ve hükümlere rağmen Covid-19 hastalığının Sosyal Güvenlik Kurumu'nun genelgesiyle iş kazası ve meslek hastalığı kapsamının dışında görülmesi, bilimsel gerçeklerle, hukukla, insan haklarıyla ve vicdanla bağdaşmamaktadır.

Bu tanımlar ilgili kanunlarda düzenlendiğinden mahkemelerce iş kazasının tanımlanmasında esas teşkil edecektir. Bir başka deyişle, Sosyal Güvenlik Kurumunun yazıya konu genelgesinde virüsü iş kazası ya da meslek hastalığı olarak değerlendirmedigine ilişkin belirlemesinin, yukarıda belirtilen kanunlarda bulunan tanımlar karşısında bir hükmü

bulunmayacaktır. Nitekim normlar hiyerarşisine göre kanunun genelgeden üstün olduğu açıktır.

Yargıtay'ın işyerinden ve iş sözleşmesinden kaynaklı işin yapıldığı esnada geçirilen hastalığın iş kazası sayılması gerektiğine ilişkin pek çok kararının bulunduğu ve Yargıtay içtihatlarına göre işyerinde geçirilen kalp krizinin bile iş kazası sayıldığı, SGK Genelgesinin hukuka aykırılığı ve mahkeme yolunu açacağı ortada iken Covid-19 meslek hastalığı statüsüne, emekçilerin hakları güvence altına alınmalıdır.

**5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI
KANUNU İLE 6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 14 üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meslek hastalığı;

a) Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı,

b) Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan,

c) Milletlerarası, bölgesel ve ulusal kuruluşlarca pandemi veya epidemi olarak ilan edilen salgın hastalıklar esnasında zorunlu ve/veya kısmi çalışma sonucunda bunlardan kaynaklanan,

geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir.”

“Meslek hastalığı ile ilgili bildirimler üzerine gerekli soruşturmalar, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla yaptırılabilir. Birinci fıkranın (c) bendi uyarınca yapılan bildirimler üzerine gerekli soruşturmalar Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının müfettişleri veya personeli tarafından yapılır ve bunların raporları esas alınır.”

MADDE 2- 30.6.2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meslek hastalığı;

a) Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı,

b) Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan,

c) Milletlerarası, bölgesel ve ulusal kuruluşlarca pandemi veya epidemi olarak ilan edilen salgın hastalıklar esnasında zorunlu ve/veya kısmi çalışma sonucunda bunlardan kaynaklanan,

geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.